

Päästeteenistuse seaduse § 20 muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on **tagada, et päästeasutustel oleks piisavalt päästeteenistujaid pääste- ja demineerimissündmuste õigeaegseks ja kiireks lahendamiseks**. Selleks on vaja ennistada päästeteenistuja puhkeaja arvestuse 2024. aasta eelne praktika. 2. märtsil 2023 otsustas Euroopa Kohus kohtuasjas C-477/21¹ (edaspidi *EK otsus*) direktiivi 2003/88/EÜ² tõlgendades, et:

- iga 24 tunni kohta ettenähtud vähemalt 11 puhketundi (edaspidi *11-tunnine igapäevane puhkeaeg*) ei ole osa iga seitsme päeva kohta ettenähtud puhkeajast (edaspidi *iganädalane puhkeaeg*), vaid lisandub sellele, ja
- kui riigisiseses õiguses on nähtud ette üle 35-tunnine iganädalane puhkeaeg, tuleb enne seda anda ka 11-tunnine igapäevane puhkeaeg.

Sellest lähtudes hakkas Tööinspektsioon 2024. aastast arvestama päästeteenistuja ühe nädala järjestikust puhkeajaga nii, et senisele vähemalt 48 tunnile või summeeritud tööaja arvestuse korral 36 tunnile iganädalasele puhkeajale lisandub 11-tunnine igapäevane puhkeaeg. Kui järjestikune tööaeg on üle 13 tunni, lisandub iga järgmise töötunni kohta veel üks tund puhkeajaga (edaspidi *lisapuhkeaeg*). Seega pikenes praktikas päästeteenistuja ühe nädala järjestikune puhkeaeg 48 tunnilt 59 tunnile (48 + 11) ja summeeritud tööaja arvestuse korral 24-tunnises vahetuses 36 tunnilt 58 tunnile (36 + 11 + 11). See on märgatavalt rohkem, kui on nõutud direktiivi 2003/88/EÜ artiklis 5, mille kohaselt peab ühe nädala järjestikune puhkeaeg olema vähemalt 35 tundi (24 + 11).

Et taastada 2024. aasta eelne praktika, kehtestatakse eelnõuga, et:

- päästeteenistuja iganädalane puhkeaeg on **vähemalt 36 tundi** või summeeritud tööaja arvestuse korral **vähemalt 25 tundi**, ning
- kui päästeteenistuja järjestikune tööaeg ületab summeeritud tööaja arvestuse korral 13 tundi ning ta kasutab järjest 11-tunnist igapäevast ja 25-tunnist iganädalast puhkeajaga, **ei arvestata lisapuhkeajaga**.

Selle tulemusel on päästeteenistuja ühe nädala järjestikune puhkeaeg vähemalt 48 tundi (37 + 11) ja summeeritud tööaja arvestuse korral vähemalt 36 tundi (25 + 11) nagu enne 2024. aastat. See on kooskõlas nii EK otsusega kui ka direktiiviga 2003/88/EÜ.

Eelnõu võimaldab päästeasutustel paremini tagada pääste- ja demineerimissündmuste õigeaegse ja kiire lahendamise ning avaldab seega **positiivset mõju siseturvalisusele**.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud:

- Siseministeeriumi personalipoliitika osakonna õigusnõunik Ingrid Puurtee (tel 612 5067, ingrid.puurtee@siseministeerium.ee) ja
- Päästeameti õigused osakonna juhataja Eneken Kost (tel 524 7593, eneken.kost@rescue.ee).

¹ [ECLI:EU:C:2023:140](#).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta. – [ELT L 299, 18.11.2003, lk 9–19](#).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kertu Nurmsalu (tel 612 5084, kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeletoimetaja Heike Olmre (tel 612 5241, heike.olmre@siseministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse **päästeteenistuse seaduse** (edaspidi *PäästeTS*) redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 06.07.2023, 69.

Eelnõu on seotud **direktiiviga 2003/88/EÜ**. Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus, sest ei muudeta Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 104 nimetatud seadust.

2. Seaduse eesmärk

2.1. Kehtiv õigus ja hetkeolukord

EK otsusest lähtudes muudeti 2024. aastast Eestis puhkeaja arvestuse praktikat. EK otsuse järgi on 11-tunnine igapäevane ja iganädalane puhkeaeg eraldi õigused, millel on erinevad eesmärgid. Teenistujat ei tohi jätta ilma võimalusest kasutada nii 11-tunnist igapäevast kui ka iganädalast puhkeajaga ja need ei tohi kattuda. Seega **ei tohi käsitada 11-tunnist igapäevast puhkeajaga osana iganädalasest puhkeajast, vaid see peab sellele eelnema**. Seda ka olukorras, kus Euroopa Liidu liikmesriik on sätestanud direktiivi 2003/88/EÜ miinimumnõudest pikema iganädalase puhkeaja, nagu on teinud Eesti.

Eesti tööõiguses on reguleeritud puhkeaja miinimumnõudeid avaliku teenistuse seaduses (edaspidi *ATS*) ja töölepingu seaduses (edaspidi *TLS*), mille järgi peab teenistujale võimaldama:

- 1) iganädalase puhkeaja vähemalt 48 tundi (ATS-i § 41 lg 2 ja TLS-i § 52 lg 1) või summeeritud tööaja arvestuse korral vähemalt 36 tundi (ATS-i § 41 lg 3 ja TLS-i § 52 lg 2);
- 2) 11-tunnise igapäevase puhkeaja (ATS-i § 41 lg 1 ja TLS-i § 51 lg 1) ning
- 3) lisapuhkeaja tundide eest, mis ületavad 13 töötundi (ATS-i § 41 lg 4 ja TLS § 51 lg 5).

Enne 2024. aastat ei käsitatud Eestis 11-tunnist igapäevast ja iganädalast puhkeajaga eraldi õigustena, st need võisid kattuda. Kuna alates 2024. aastast rakendatakse EK otsust, on tekkinud olukord, kus päästeteenistuja ühe nädala järjestikune puhkeaeg on pikenenud 48 tunnilt 59 tunnile (48 + 11) ja summeeritud tööaja arvestuse korral 24-tunnises vahetuses 36 tunnilt 58 tunnile (36 + 11 + 11). See on oluliselt pikem 35 tunnist (24 + 11), mida on nõutud direktiivis 2003/88/EÜ.

EK otsus ja seega vajadus ennistada päästeteenistuja puhkeaja arvestuse 2024. aasta eelne praktika puudutab nii Päästeametit kui ka Häirekeskust, mis on samuti päästeasutus (pääste-seaduse § 4 lg 1 p 2). 24-tunnised vahetused on siiski vaid Päästeametis.

2.2. Eelnõu vajalikkus

Ühe nädala järjestikuse puhkeaja oluliselt pikem miinimumnõue **raskendab pääste- ja demineerimissündmuste kiiret ja tõhusat lahendamist**, s.o inimeste elu, tervise ja vara kaitset.

Raskendatud on päästeteenistujate valvegraafikute planeerimine ja vajadusel erakorralise ületunnitöö tegemine. Et päästeasutuste teenused ei katkeks, on vaja pidevalt piisavalt pädevaid päästeteenistujaid. Kui mõni päästeteenistuja on puudu, näiteks õppetööl Väike-Maarjas, puhkusel, haige või Kaitseväes, või mõni teenistukoht on päästekomandos või pommigrupis täitmata, avaldab see mõju nii reageerimisvalmidusele kui ka -võimekusele. Nii näiteks ei saa tulekahjule reageerida, kui on puudu sobiva kategooria juhtimise õigusega päästeteenistuja või ei ole piisavalt keemia- või suitsusukeldumise väljaõppega päästeteenistujaid. Lisaks on ootused päästeasutustele oluliselt kasvanud, kuid koosseis mitte.

EK otsus ja direktiiv 2003/88/EÜ suunavad Euroopa Liidu liikmesriike senisest tõhusamalt kaitsma teenistuja tervist. Teenistuja füüsilise ja vaimse tervise hoidmiseks ning ohutuse tagamiseks on tööaja piiramine ja puhkeaja nõuete järgimine ilmtingimata vajalik, kuid ühe nädala järjestikuse puhkeaja oluliselt pikem miinimumnõue tekitab **probleeme päästeteenistujate väljaõppesse kaasamisel ja nende kohustuste täitmisel**, samuti ebanõistlikke lisakulusid. Lisaks mõjutab **teenistussuhte paindlikkus** märgatavalt:

- päästeteenistuja teenistuses hoidmist ja rahulolu;
- uute päästeteenistujate värbamist ning
- päästeasutuste kestlikku arengut ja tegevust tervikuna.

Päästeasutused järgivad riigi üldisi suuniseid töö- ja pereelu tasakaalu kohta, sealhulgas arvestavad enda kui tööandja vajaduste kõrval **päästeteenistujate vajadusi**, mis on hea sisekliima, rahulolu ja tööjõu väikse voolavuse eeldus. **Tööjõu väikse voolavuse säilitamine** on päästeasutustele eriti oluline, kuna uue päästeteenistuja väljaõpe nõuab riigilt suuri kulusi ja kestab ligikaudu kaheksa kuud, alles pärast mida võib ja saab teenistuja päästetööd teha. Enne 2024. aastat said päästeasutused arvestada töö- ja puhkeaja planeerimisel ka päästeteenistuja soovidega, kuid nüüd on see sageli võimatu.

Et tagada 1) pääste- ja demineerimissündmustele reageerimiseks, s.o inimeste elu, tervise ja vara kaitseks, piisavalt päästeteenistujaid ning 2) päästeteenistujatele teenistussuhte paindlikkus, on vaja seega ennistada päästeteenistuja puhkeaja arvestuse 2024. aasta eelne praktika.

2.3. Eelnõu eesmärk ja kavandatud lahendus

Eelnõu eesmärk on **võimaldada päästeasutustel täita oma seadusjärgset pääste- ja demineerimissündmuste lahendamise kohustust kiiresti ja tõhusalt**, samuti täita ohutusjärelvalve, ennetustöö ja kriisireguleerimise valdkonna seadusjärgseid kohustusi, mille täitmisse päästeteenistujaid üha rohkem kaasatakse.

Selleks **ennistatakse päästeteenistuja puhkeaja arvestuse 2024. aasta eelne praktika** nii, et päästeteenistuja ühe nädala järjestikune puhkeaeg on vähemalt 48 tundi või summeeritud tööaja arvestuse korral vähemalt 36 tundi nagu enne 2024. aastat (vt lähemalt seletuskirja p 3). 2024. aasta eelne praktika oli piisav ja võimaldas nii päästeasutustele kui ka päästeteenistujale paindlikku töökorraldust. Samuti oli võimalik rakendada päästeteenistujat vajadusel erakorralises ületunnitöös, rikkumata seadust ja kahjustamata päästeteenistuja tervist või ohutust.

2.4. Eelnõu põhiseaduspärasus

Eelnõu seostub Eesti Vabariigi põhiseaduse §-ga 28, milles on sätestatud **igauhe õigus tervise kaitsele**. Puhkeaja miinimumnõuded on sätestatud direktiivis 2003/88/EÜ, millest ei kalduta kõrvale ka eelnõuga. Rüügil on kohustus rakendada meetmeid, et inimeste elukeskkond oleks tervislik ja ohutu. Eelnõu kohaselt on puhkeaja erandid võimalikud vaid juhul, kui töötamine ei kahjusta päästeteenistuja tervist ega ohutust. See hõlmab kohustust tagada, et päästeteenistuja töö- ja puhkeaeg oleksid tasakaalus ning seadusega kehtestatud piires. Seetõttu teeb riik ka pidevat järelevalvet töötingimuste järgimise üle. Nagu on selgitatud Eesti Vabariigi põhiseaduse kommenteeritud väljaandes:

Pidev seire kohustuslike töötingimuste üle on põhjendatud, sest töötamisega elatist teeniv isik on sagedasti sõltuv saadavast sissetulekust ning võib seetõttu kergesti leppida ebamõistlike ja kahjustavate tingimustega, mis võib aga ohtu seada inimese võime teenida elatist ja realiseerida teisi põhiõigusi (nt tervisepõhiõigust).³

Kindlasti peavad olema täidetud erinõuded, mis on sätestatud töötervishoiu ja tööohutuse seaduses. Näiteks peab tööandja korraldama öötöötajale tervisekontrolli nii enne öötöötajana alustamist kui ka perioodiliselt öötöötajana töötamise ajal (§ 13¹ lg-d 7 ja 8). Järelevalvet selliste nõuete täitmise üle teeb Tööinspeksioon. Seega on tagatud igauhe õigus tervise kaitsele ja eelnõu on Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlas.

2.5. Eelnõu väljatöötamise kavatsus

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punktist 1 ei koostatud enne eelnõu väljatöötamiskavatsust, kuna eelnõu on kiireloomuline: et oleks võimalik kaitsta inimeste elu, tervist ja vara, ei saa lubada olukorda, kus päästesündmustele ei saa kiiret abi saata. Praegu ei saa Päästeameti 71 päästekomandot ja pommigrupid olla oma tavapärases valmisolekus, kuna päästeteenistuja ühe nädala järjestikune miinimumpuhkeaeg ei võimalda neid piisavalt mehitada ja osa neist ei saa töötada. Päästesündmusele reageerib lähim piisavalt mehitatud päästekomando, ja kuna see võib olla varasemast kaugemal, ei ole abi osutamine nii kiire kui seni.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **kahest punktist**, millega muudetakse PäästeTS-i § 20.

Punktiga 1 täiendatakse PäästeTS-i **§ 20 lõigetega 3¹–3⁴**.

Lõike 3¹ kohaselt on päästeteenistujal vähemalt 37 tundi või summeeritud tööaja arvestuse korral **lõike 3²** kohaselt vähemalt 25 tundi iganädalast puhkeaga. Sellega taastatakse EK otsuse eelne olukord.

Kui päästeteenistuja töötab 24-tunnises vahetuses, peab talle lisaks iganädalasele puhkeajale võimaldama pärast vahetuse lõppu:

- 11-tunnise igapäevase puhkeaja;
- 11 tundi lisapuhkeaga iga töötunni eest, mis ületab 13-tunnist tööaega (ATS-i § 41 lg 4 või TLS-i § 51 lg 5).

³ Henberg, Ave, Kärt Muller 2020. [Paragrahv 29](#). – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Vies, parandatud ja täiendatud väljaanne. Tartu: Iuridicum, p 27.

Näiteks, kui päästeteenistuja vahetus algab 3. märtsil kell 8 ja lõpeb 4. märtsil kell 8, võib tema järgmine vahetus olla kõige varem 5. märtsil kell 6. Praktikas on vahetuste vahel 24 tundi.

Lõikes 3³ sätestatakse erand, et kui päästeteenistuja kasutab summeeritud tööaja arvestuse korral 11-tunnist igapäevast ja iganädalast puhkeaega järjest, ei kohaldata lisapuhkeaja andmise nõuet (ATS-i § 41 lg 4 ja TLS-i § 51 lg 5) tingimusel, et töötamine ei kahjusta päästeteenistuja tervist ega ohutust. See tähendab, et kui päästeteenistuja töötab 24-tunnises vahetuses, antakse talle pärast vahetuse lõppu üksnes 11-tunnine igapäevane puhkeaeg ja sellele ei lisandu lisapuhkeaga töötundide eest, mis ületavad 13 töötundi. Ühe nädala järjestikune puhkeaeg on seega kokku vähemalt 36 tundi (25 + 11), mitte vähemalt 58 tundi (36 + 11 + 11) nagu praegu.

Erandit ei lisata PäästeTS-i § 20 lõikesse 8, sest ATS-i § 41 lõikes 4 ja TLS-i § 51 lõikes 5 sätestatud lisapuhkeaja andmise nõue on muudel juhtudel jätkuvalt vajalik. Eelnõuga ei soovita välistada täielikult lisapuhkeaja andmist, vaid see on vajalik üksnes **summeeritud tööaja arvestuse korral kord nädalas**, st kui 11-tunnisele igapäevasele puhkeajale järgneb iganädalane puhkeaeg. Seetõttu tuleb siduda erand 11-tunnise igapäevase ja iganädalase puhkeaja järjest kasutamiseга. Erand on kooskõlas direktiiviga 2003/88/EÜ, mille järgi peab võtma vajalikke meetmeid, et tagada iga teenistuja õigus:

- 11-tunnisele igapäevasele puhkeajale (art 3);
- vähemalt 24-tunnisele iganädalasele puhkeajale, mis lisandub 11-tunnisele igapäevasele puhkeajale (art 5).

Direktiivis 2003/88/EÜ on antud õigus teha artiklite 3 ja 5 puhkeaja nõuetest erandeid tegevuse puhul, mis nõuab teenuse või tootmise pidevat jätkumist, sealhulgas tuletõrje ja kodanikukaitse-teenuse puhul (art 17 lg 3 p c alapunkt iii), ning õnnetusjuhtumi või ähvardava õnnetusohu korral (p g). Erandeid võib kehtestada tingimusel, et teenistujale antakse hüvituseks võrdväärse pikkusega puhkeaeg, või kui seda ei ole erandjuhul objektiivsel põhjusel võimalik teha, võimaldatakse talle asjakohane kaitse (art 17 lg 2). Erandeid võib kehtestada muu hulgas eriseadusega (art 17 lg 2), nagu on PäästeTS. Direktiivi 2003/88/EÜ kohaldatakse nii avaliku kui ka erasektori kõigil tegevusaladel (art 1 p 3). Seega on eelnõu kooskõlas direktiiviga 2003/88/EÜ.

Lõikes 3⁴ kehtestatakse erand ATS-i § 41 lõigetest 2 ja 3 ning TLS-i § 52 lõigetest 1 ja 2, mille kohaselt on teenistuja iganädalane puhkeaeg vähemalt 48 tundi või summeeritud tööaja arvestuse korral vähemalt 36 tundi. Muudatus on vajalik, sest lõigetega 3¹–3³ sätestatakse päästeteenistujale PäästeTS-is lühem iganädalane puhkeaeg kooskõlas direktiiviga 2003/88/EÜ.

Punktiga 2 muudetakse PäästeTS-i § 20 lõiget 8, et tagada õigusselgus, sealhulgas vastavus normitehnika käsiraamatu⁴ põhimõttele, et tõlgendusvigade vältimiseks tuleb viide sõnastada selliselt, et viidatava sätte keskne sisu oleks teada.

PäästeTS-i § 20 lõike 8 kohaselt ei kohaldata päästeametnikule ATS-i § 41 lõikes 1 ja päästetöötajale TLS-i § 51 lõikes 1 sätestatud nõuet anda 24-tunnise ajavahemiku jooksul 11-tunnine igapäevane puhkeaeg. Erand lõi päästeasutusele võimaluse rakendada vajadusel 24-tunniseid vahetusi, aga lõike sõnastusest võib jääda mulje, et 11-tunnist igapäevast puhkeaga ei pea üldse andma. 11-tunnise igapäevase puhkeaja kasutamist ei ole soovitud välistada ja seetõttu täpsustatakse, et juhul, kui 24-tunnise vahetuse tõttu pole võimalik anda 11-tunnist igapäevast puhkeaga 24-tunnise ajavahemiku jooksul, tuleb see anda vahetult pärast vahetuse lõppu. EK otsuse punktis 56 on selgitatud:

⁴ Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 28 [kommentaari](#) 2.

Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt peab töötajal selleks, et end korralikult välja puhata, olema võimalus viibida väljaspool oma töökeskkonda määratud arvu tundide jooksul, mis peavad olema nii järjestikused kui ka vahetult järgnema tööajale, et võimaldada asjaomasel isikul lõõgastuda ja üle saada tema töökohustuste täitmiseega vältimatult kaasnevast väsimusest

Seega antakse 11-tunnine igapäevane puhkeaeg alati vahetult pärast tööaega koos lisapuhkeajaga⁵. Muudatus ei mõjuta praktikat, sest ka praegu antakse päästeteenistujale 24-tunnise vahetuse korral 11-tunnine igapäevane puhkeaeg vahetult pärast vahetuse lõppu. Samuti peab ka edaspidi erandit rakendades arvestama, et ei kannataks päästeteenistuja tervis ja ohutus ning tööaeg ei ületaks koos ületunnitööga keskmiselt 48 tundi seitsme päeva kohta kuni kuuekuulise arvestusperioodil (PäästeTS-i § 20 lg-d 2, 3 ja 8).

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei võeta üle Euroopa Liidu õigust.

Eelnõu on kooskõlas **direktiiviga 2003/88/EÜ**, milles on sätestatud tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded. Euroopa Liidu liikmesriigid peavad tagama iga teenistuja õiguse nii 11-tunnisele igapäevasele puhkeajale (art 3) kui ka vähemalt 24-tunnisele iganädalasele puhkeajale (art 5).

6. Seaduse mõjud

6.1. Mõju siseturvalisusele

Sihtrühm: Eesti elanikud. Statistikaameti andmetel on Eesti rahvaarv 2024. aasta seisuga 1 374 687.⁶ Seega on sihtühm suur, kuid suurim mõju avaldub elanikele, kes vajavad vahetult päästeasutuste abi, st kes on sattunud õnnetusse ning kelle elu, tervise või vara kaitse sõltub otseselt päästeasutuste kiirest reageerimisest. 2023. aastal reageeris Päästeamet 30 674 sündmusele, millest 15 668 olid päästesündmused. 2024. aastal on ainuüksi nelja ja poole kuuga puhkenud 217 metsa- ja maastikutulekahju, mille tõttu on olnud ohustatud nii inimeste elu ja tervis kui ka vara.

2024. aastast rakendatud puhkeaja nõuded on otseselt mõjutanud päästeasutuste, eelkõige Päästeameti töökorraldust ja reageerimisvalmidust, sest sama koosseisuga ei ole enam võimalik päästekomandosid ja pommigruppe vajaliku hulga päästeteenistujatega mehitada. Seeläbi on tekkinud olukorrad, kus sündmusele lähim päästemeeskond ei saa alakoosseisu tõttu reageerida ja reageerib kaugem päästemeeskond. See mõjutab otseselt elanikele abi osutamist, sest Päästeameti parem reageerimisvalmidus loob eeldused maandada oht kiiremini ja hoida ära selle eskaleerumine. Riigil peab olema suutlikkus kiirelt pääste- ja demineerimissündmustele reageerida ja neid lahendada ning seeläbi päästa elusid. Eelnõu suurendab riigi ja ühiskonna võimet ohu korral tegutseda, vähendades seeläbi negatiivset mõju elanikele. Abi muutub

⁵ Lisapuhkeajaga ei anta eelnõu järgi vaid juhul, kui päästeteenistuja kasutab 11-tunnist igapäevast ja iganädalast puhkeajaga järjest.

⁶ Statistikaamet 2024. [Rahvaarv](#).

elanikele kättesaadavamaks ja kiiremaks ning seeläbi on nende elu, tervis ja vara tõhusamalt kaitsud.

- Mõju ulatus on väike, arvestades, et ennistatakse päästeteenistuja puhkeaja arvestuse 2024. aasta eelne praktika ja praegune praktika on kehtinud lühikest aega. Eelnõu ei nõua seega elanikelt kohanemist.
- Mõju esinemise sagedus on väike, kuna pääste- ja demineerimissündmused on elanikele ebaregulaarsed.
- Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike, sest eelnõu suurendab elanike turvalisust ja turvatunnet ning avaldab seega nii elanikele kui ka siseturvalisusele tervikuna positiivset mõju, tagades Päästeameti parema reageerimisvalmiduse.

Järeldus mõju olulisuse kohta: kokkuvõttes võib mõju siseturvalisusele pidada **väheoluliseks**.

6.2. Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Sihtrühm: Päästeamet. Sihtrühm on väike, sest eelnõu avaldab riigiasutustest mõju vaid Päästeametile – vaid Päästeametis rakendatakse 24-tunniseid vahetusi. Päästeametis on umbes 2100 päästeteenistujat. Nendest 1650 on valveteenistujad, kes teevad üldjuhul 24-tunniseid vahetusi ja töötavad seega summeeritud tööaja arvestuse alusel.

Eelnõuga ei muutu Päästeameti töökorraldus märkimisväärselt. Arvestades, et Päästeamet rakendas kuni 2024. aastani päästeteenistuja puhkeaja arvestuses sama praktikad, mida kavandatakse eelnõuga, ei ole jõudnud Päästeameti töökorraldus veel suuresti muutuda. Seega on mõju ulatus ja esinemise sagedus väikesed. Ebasoovitavat mõju ei kaasne, kuna päästeteenistujatele tagatakse direktiivis 2003/88/EÜ sätestatud miinimumnõudest pikem ühe nädala järjestikune puhkeaeg. Samuti on Päästeamet loonud tingimused lisapuhkepausideks ja puhkamiseks, et töötamine ei kahjustaks päästeteenistujate tervist ega ohutust. Mõju on positiivne, kuna eelnõu suurendab Päästeameti suutlikkust olla valmis ja lahendada kiirelt pääste- ja demineerimissündmusi nii nagu enne 2024. aastat.

Järeldus mõju olulisuse kohta: kokkuvõttes võib mõju riigiasutuste töökorraldusele pidada **väheoluliseks**.

6.3. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: Päästeameti päästeteenistujad. Sihtrühm on väike, sest eelnõu avaldab mõju vaid Päästeameti päästeteenistujatele, eeskätt valveteenistujatele, kes teevad üldjuhul 24-tunniseid vahetusi ja töötavad seega summeeritud tööaja arvestuse alusel. Päästeametis on umbes 2100 päästeteenistujat, kellest 1650 on valveteenistujad.

Päästeamet on töökeskkonna riskianalüüsis hinnanud töö- ja puhkeaja nõuete täitmist enne ja pärast 2024. aastat. Töökeskkonna ohutegurite hindamisel on muu hulgas arvestatud töö raskusastmega, olenevalt millest võimaldatakse päästeteenistujale seadusjärgse puhkeaja kõrval lisapuhkepause. Kuna eelnõuga on tagatud endises mahus puhkamise võimalused, ei kaasne lisariski päästeteenistujate tervisele ja heaolule ega tööhõivele ning ebasoovitavat mõju ei ole. Eelnõu avaldab positiivset mõju eelkõige valveteenistujatele, kelle puhkeajaga hakatakse arvestama samamoodi nagu enne 2024. aastat. Valveteenistujad saavad töötada 24-tunnistes vahetustes, ilma et rikutaks puhkeaja miinimumnõudeid. Ühtlasi tagatakse sellega päästeteenistujatele teenistussuhte paindlikkus. Kuna ennistatakse 2024. aasta eelne praktika, ei nõua see päästeteenistujatelt kohanemist ja mõju ulatus on seega väike. Mõju esinemise sagedus on samuti väike, kuna pääste- ja demineerimissündmused on ebaregulaarsed.

Järeldus mõju olulisuse kohta: ehkki eelnõu mõjutab päästeteenistuja puhkeaega, võib, arvestades, et eelnõu on kooskõlas direktiiviga 2003/88/EÜ ja ennistatakse 2024. aasta eelne praktika, öelda, et sotsiaalne mõju on **väheoluline**.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisega ei kaasne lisategevusi, kulusid ega tulusid, kuivõrd ennistatakse 2024. aasta eelne praktika.

8. Rakendusaktid

Seaduse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta või tunnistada kehtetuks olemasolevaid rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras, kuna ennistatakse 2024. aasta eelne praktika ja kohanemiseks ei ole seega vaja lisaaega.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Häirekeskusele, Päästeametile, Sisekaitseakadeemiale ja Riigi- ja Omavalitsusasutuste Töötajate Ametiühingute Liidule.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Häirekeskus ning Riigi- ja Omavalitsusasutuste Töötajate Ametiühingute Liit vastasid, et neil ei ole märkusi. Päästeamet ja Sisekaitseakadeemia arvamust ei avaldanud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi märkustele on vastatud (vt seletuskirja lisa).

Algatab Vabariigi Valitsus 2024